

कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

कार्यक्रमको नाम: बालश्रम मुक्त वडा घोषणाका लागि अभिमुखिकरण तथा प्रतिबद्धता कार्यक्रम
कार्यक्रम सञ्चालन भएको स्थान: अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको वडा नं १, २, ३, ४, ५ र ६

स्वीकृत बजेट: रु ३०००००।-

खर्च बजेट: रु २९०३६७.६८

कार्यक्रमको संक्षिप्त परिचय:-

नेपालको संविधानको धारा ३९ मा (४) कुनै पनि बालबालिकालाई कलकारखाना, खानी, यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउन नपाईने व्यवस्था गरेको छ। साथै संविधानले प्रत्येक बालबालिकालाई परिवार तथा राज्यबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, पालन पोषण उचित स्याहार खेलकुद, मनोरञ्जन, तथा सर्वांगीण व्यक्तित्व विकासका साथै प्रारम्भिक बाल विकास तथा बाल सहभागिताको हक प्रत्याभूत गरेको छ। प्रत्येक बालबालिकालाई बाल अनुकूल न्याय तथा जोखिममा रहेक बालबालिकालाई राज्यबाट विशेष संरक्षण र सुविधा पाउने गरी बालबालिकाको संबैधानिक हकको व्यवस्था समेत गरेको छ।

बालश्रम (निषेध तथा नियमित गर्ने) ऐन २०५६ मा १८ वर्ष पुरा नगरेका बालबालिकालाई जोखिमपूर्ण काममा लगाउन नपाउने व्यवस्था छ। श्रम ऐन, २०७४ को दफा ५मा कसैले पनि बालबालिकालाई कानून विपरित हुने गरी काममा लगाउन नपाउने व्यवस्था छ। यसैगरी बालश्रम निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय गुरुयोजना (२०७५-०८५)ले वि.स. २०७९ सम्ममा निकृष्ट तथा शोषणयुक्त बालश्रम तथा वि.स २०८२ सम्म सबै प्रकारका बालश्रमको अन्त्य गर्ने उद्देश्य राखेको छ।

गाउँपालिकालाई सभ्य, शिक्षित, विकसित बनाउन, नेपालले बालअधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा गरिएका प्रतिबद्धताको कार्यान्वयनका लागि यस अन्नपूर्ण गाउँपालिकामा बालश्रमको अन्त्यका लागि निम्न कार्यहरु गर्न लागिएको छ।

कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया

कार्यक्रमको उद्देश्य

- अन्नपूर्ण गाउँपालिकालाई बालश्रम मुक्त स्थानीय तह घोषणाका गर्नु पूर्व गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुमा पत्राचार गरि बालश्रममुक्त वडा घोषणाका लागि अभिमुखिकरण तथा प्रतिबद्धता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- गाउँपालिकाका प्रत्येक वडामा रहेका आर्थिक रूपले बिपन्न बालश्रमको जोखिममा परेका बालबालिकाको लगत संकलन गरि विद्यालय जाने वातावरण मिलाईदिनको लागि शैक्षिक सामग्री, (स्टेशनरी, झोला, पोशाक) बितरण गर्ने।

अन्नपूर्ण गाउँपालिका

दस्ता नं.: ४४०

दस्ता मिति:

१५ कोषागार सेवा केन्द्र
१९ प्रति महिला बालबालिका शिक्षा योजना
१९ प्रति महिला बालबालिका शिक्षा योजना

- भविष्यमा बालश्रम हुन नदिन स्थानीय सरकारका विभिन्न निकाय वडा कार्यालय, सम्पूर्ण विद्यालयहरू, सरोकारवाला निकाय, आमासमुह, यूवाक्लव, बालक्लव, नागरिक समाज सबैले आ-आफ्नो क्षेत्र बाट सहयोग गर्नु पर्ने ।
- बालश्रम हुन सक्ने सम्भावित क्षेत्रहरूबाट बालश्रम प्रयोग नगर्ने नगराउने र यदी कहि कतै कसैले गरेको पाईएमा खबरदारी गर्ने ।
- वडासमितिकापदाधिकारी अविभावक, बुद्धीजीवी, शिक्षक, विद्यार्थि, आमासमुह, बालक्लव, होटेल, ब्यवसायी, युवाक्लव, विद्यालय ब्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष, सबैले समुदायमा आधारित पुनरस्थापनाको कार्य समुदाय नै मिलेर अगाडि बढाउनेछौ भनी वडास्तरको प्रतिबद्धता पत्र वडाले गाउँपालिकालाई प्रदान गर्ने ।
- बालश्रमको प्रयोग नगरौ । बालश्रम मुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्ने अभियानमा सहयोग गरौ । बालबालिकालाई श्रममा संलग्न गराउनु कानुनी तथा सामालिक अपराध हो । भनि होडिडबोर्ड राखी प्रचार प्रसार गर्ने ।

३. उपलब्धिहरू

बालश्रम मुक्त वडा घोषणा कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि सर्वेक्षण गरि सकेपछि आएका बिषयलाई ध्यानमा राखी वडा कार्यालयहरूसंग समन्वय गरी वडाहरूमा रहेका आर्थिक, सामाजिक हिसाबले बिपन्न परिवारका बालबालिकाहरूलाई लक्षित गरि उनीहरूका अभीभावक, सरोकारवाला निकाय, बिषयगत शाखा, प्रत्येक वडा कार्यालयका जनप्रतिनिधिहरू, भद्रभलाङ्गी, शिक्षक, विद्यालयब्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष, होटेल, ब्यवसायी, टोलसुधार समितिका संयोजक, यूवाक्लव, आमासमुह, गैह्रसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरू, बालक्लवका प्रतिनिधिहरूलाई खबर गरि वडा कार्यालयमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरीएको समुदायबाट बालश्रमलाई सदाकालागि अन्त्य गर्नको लागि समुदायको प्रतिबद्धता पत्रमा हस्ताक्षर गरी बिपन्न बालबालिकाहरूलाई विद्यालय शैक्षिक सामग्री (स्टेशनरी, झोला बोद्यालय पोशाक बितरण गर्ने काम सम्पन्न गरियो । यस कार्यक्रमले अन्नपूर्ण गाउँपालिकालाई बालश्रम मुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने कार्यका लागि उल्लेख्य सहयोग पुर्याउनु रहेको छ ।

कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया

अन्नपूर्ण गाउँपालिकाका वडा कार्यालयहरूसंग समन्वय गरी ६ वडा वडाहरूमा रहेका आर्थिक, सामाजिक हिसाबले बिपन्न परिवारका बालबालिकाहरूलाई लक्षित गरि उनीहरूका अविभावक, सरोकारवाला निकाय, बिषयगत शाखा, प्रत्येक वडा कार्यालयका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, भद्रभलाङ्गी, शिक्षक, विद्यालयब्यवस्थापनसमितिका

अध्यक्ष,होटेल,ब्यवसायीटोलसुधार समितिका संयोजक,यूवाक्लव,आमासमुह,गैहसरकारीसंस्थाका प्रतिनिधिहरु,बालक्लवका प्रतिनिधिहरु संग अन्तरक्रियात्मक रुपमा बालश्रम भनेको के हो यो किन हुन्छ ? कसरी यसलाई अन्त्य गर्न सकिन्छ । कस्तो प्रकारको बालश्रमलाई घरेलु बालश्रम भनिन्छ? बालबालिकालाई कस्तो खालको काममा संलग्न गराउन हुने कस्तो काममा संलग्न गराउन नहुने भन्ने विषयमा दोहोरो छलफल तथा अन्तरक्रिया गरिएको थियो । रोगार संयोजकले यसलाई प्रोजेक्टरको माध्ययमबाट प्रस्तुतिकरण गरि थप स्पस्ट पार्ने कार्य गरिएको थियो । हरेक वडामा वडा अध्यक्षको अध्यक्षतामा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो भने प्रमुख अविभावकत्व गाउँपालिकाका अध्यक्ष तथा उपाध्यक्षले बहन गर्नु भएको थियो । वडा नं २ भुरुङ्गमा वडा अध्यक्षको अध्यक्षता र गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री भारत कुमार पुनज्यूको प्रमुख अविभावकत्वमा ब्यानर पढेर उद्घाटन गरिएको थियो । त्यसपछी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यूले कार्यक्रमको सम्पूर्ण विधि र प्रकृयाको बारेमा थप ब्याख्या बिप्लेशन गरि सहभागिलाई यो कार्यक्रमको बारेमा स्पस्ट पार्ने कार्य गर्नु भएको थियो ।

प्रत्येक वडा कार्यालयमा कार्यक्रम सञ्चालन पछि वडा समितिका प्रतिनिधि, कार्यक्रममा उपस्थित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई वडा अध्यक्षले प्रतिवद्धता पत्र बाचन गरेर सुनाउने र सम्पूर्णले भन्ने गरेर वडाको प्रतिवद्धतामा हस्ताक्षर गरि बालश्रम मुक्त वडा घोषणा अभियानमा ऐकिवद्धता जनाउने कार्य सम्पन्न भएको छ ।

यस कार्यक्रममा वडाका जनप्रतिनिधि, विषय गत शाखाका प्रमुख एवं आमन्त्रीत सरोकारवाला निकाय, बिद्यालयका प्र.अ, अमासमुह, टोलसुधार समितिका संयोजक, उद्योगी, ब्यापारी, यूवाक्लव, बालक्लव, लगाएतका ब्यक्तीहरुको उपस्थिति २१० जनाको रहेको थियो ।

बिपन्न परिवारका ४६ जना बालबालिकाहरुलाई शैक्षिक सामग्री झोला, ड्रेस, प्रदान गरिएको थियो । स्वयम् उपस्थित हुन नसकेका बालबालिकाको हकमा परिवारको सदस्यहरु उपस्थित हुन सक्ने गरि खबर गरिएको थियो । सोही बमोजिम परिवारका सदस्यहरु पनि उपस्थित हुनु भएका थिए । उनीहरुलाई पनि थप परामर्श गरिएको थियो ।

लाभान्वित बिद्यार्थी संख्या

क्र.स	वडा नं	उपस्थित बिद्यार्थीहरु			जम्मा
		बा/क्षे	जनजाती	दलित	
१	वडा नं १ दोवा	०	८	०	८
२	वडा नं २ भुरुङ तातोपानी	१	६	२	९
३	वडा नं ३ दाना	२	४	२	८
४	वडा नं ४ नारच्याङ	०	३	५	८
५	वडा नं ५ शिख	०	३	१	४
६	वडा नं ६ घारा	१	१	७	९

जम्मा	४	२५	१७	४६
-------	---	----	----	----

कार्यक्रममा संलग्न जनशक्ति

यस कार्यक्रम सञ्चालनको लागि अन्नपूर्ण गाउँपालिका रोजगार सेवा केन्द्रका रोजगार संयोजक १ जना तोकिएको थियो जसमा सहयोगको लागि रोजगार सहायक दुई वटा बडा दोवा, र नारच्याडमा गई कार्यक्रमलाई सहयोग गर्नु भएको थियो । साथै यस कार्यक्रमलाई थप सहजीकरणको लागि अन्नपूर्ण गाउँपालिका उपाध्यक्षजू उक्त कार्यक्रममा अभिभावकको रूपमा उपस्थित हुनुभएका थियो ।

कार्यक्रमको सबल पक्ष

यस बालश्रम मुक्त वडा घोषणाका लागि अभिमुखीकरण तथा प्रतिवद्धता कार्यक्रममा उपस्थित भएका वडा समितिका प्रतिनिधि, आमासमुह, बालक्लब, बालसञ्जाल, युवाक्लव, टोलसंयोजक, विद्यालयका प्र.अ विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष, संघ संस्था, होटेल ब्यवसायी सबैको सक्रिय सहभागिता रहेको थियो बालश्रम मुक्त वडा घोषणा गर्नको लागि प्रदशनी बिधिमाफत भएका छलफलका सबल पक्ष निम्न प्रकारका थिए ।

- कार्यक्रममा सहभागी भएका अभिभावकहरुले निकै उत्साहाजनक उपस्थिति देखाउँदै हरेक वडामा सञ्चालन भएको कार्यक्रमलाई अन्तरक्रियात्मक बनाउनु भएको थियो ।
- प्रशिक्षक र सहभागिको दोहोर छलफलको माध्यम बाट अभिमुखीकरण कार्यक्रममा दुवै पक्षको साझा बुझाई सिर्जना भएको थियो ।
- यस कार्यक्रम सञ्चालनको लागि वडा कार्यालय, विद्यालय, र अन्य सरोकारवाला निकायहरुले महत्वपूर्ण भुमिका निभाएका थिए ।
- बालश्रम मुक्त स्थानीय तह घोषणाका लागि अन्नपूर्ण गाउँपालिका प्रत्येक वडा कार्यालयले बालश्रम नगर्ने नगराउने यदी कतै बालश्रमीक भेटिएमा समुदायमा आधारीत पुनरस्थापना पद्धती अपनाउने छौं भनी सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गरि हस्ताक्षर समेत गराईएको थियो ।

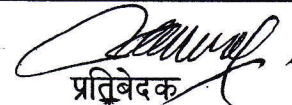
बालश्रममुक्त वडा घोषणाका लागि अभिमुखिकरण तथा प्रतिवद्धता कार्यक्रमको आर्थिक प्रगतीको तुलनात्मक तालिव

बिनियोजित बजेट रू:-३०००००.००

बास्तबिक खर्च रकम रू:-२९०३८७.८०

खर्च (घटी/बढी)- ९६१२.२० (घटी)

क्र.सं	बिबरण	बिनियोजित रकम	बास्तबिक खर्च	कर कट्टी		खुद भूक्तानी	फरक रकम	कैफिय
				१५%	१.५%			
१	कापि	३०३६०	२७६००		३६६	२७२३४	-२७६०	
२	कलम	११०४०	११०४०		१४७	१०८९३	०	
३	झोला	५७५००	५७४२७		७६२	५६६६४	-७३	
४	पोशाक	४२५५०	३९७०८		५२७	३९१८१	-२८४२	
५	होडिड बोर्ड फिटिङ्ग सहित	७१४००	७११९०		९४५	७०२४५	-२१०	
६	ब्रोसर	९०००	९०००		१३५	८८६५	०	
७	खाजा	४२०००	४०५९०		६०९	३९९८१	-१४१०	
८	भ्रमण खर्च/कार्यपत्र प्रस्तुत	१६०००	१५५३३	१३५०		१४१८३	-४६७	
९	स्टेसनरी	१३६५०	१२३००		१६३	१२१३७	-१३५०	
१०	अनुगमन	२०००	२०००	३००		१७००	०	
११	ब्यानर	१५००	१०००		१५	९८५	-५००	
१२	प्रस्तावना तथा प्रतिवेदन लेखन	३०००	३०००	४५०		२५५०	०	
	जम्मा	३०००००.००	२९०३८७.८०	२१००.००	३६६९.४४	२८४६१८.३६	-९६१२.२०	

प्रतिवेदक

सुमित्रा गैरे पौडेल

रोजगार संयोजक